

EU เตรียมลดความเสี่ยงทางการค้า ลดการพึ่งพาการนำเข้าจากประเทศที่สาม

ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คณะกรรมการยุโรปประกาศปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรมของสหภาพยุโรป (EU Industrial Strategy Update) เมื่อวันที่ 5 พ.ค. 64 เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่ยั่งยืน มีความยืดหยุ่น และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้บริษัทยุโรปในเวทีโลก ตลอดจนมุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจยุโรปและส่งเสริมนโยบายการค้า “Open Strategic Autonomy” ตามที่เคยกำหนดไว้ในแผน New Industrial Strategy เมื่อเดือน มี.ค. 63 โดยมีการเผยแพร่ผลการศึกษาลึกซึ้งเรื่องการพึ่งพาและขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรป (EU strategic dependencies and capacities) ฉบับที่ 1 ที่ระบุว่า สินค้าจำนวน 137 รายการ (ประมาณร้อยละ 6 ของมูลค่าสินค้านำเข้าทั้งหมด) เป็นสินค้าอ่อนไหว ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าอย่างมาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานสูง อาทิ วัตถุดิบ (raw materials) และอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ อาทิ สารตั้งต้นสำหรับการผลิตยา

ต่อมา เมื่อวันที่ 23 ก.พ. 65 คณะกรรมการยุโรปได้เผยแพร่ผลการศึกษาลึกซึ้งเรื่องCloudองการพึ่งพาและขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรป ฉบับที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและโอกาสในการแก้ไขปัญหาคาการพึ่งพาอุปทานจากต่างประเทศของสหภาพยุโรป ใน 5 สาขาหลัก ได้แก่ (1) แร่ธาตุหายากและแมกนีเซียม (2) สารเคมี (3) แผงโซลาร์เซลล์ (PV panels) (4) ความมั่นคงทางไซเบอร์ และ (5) โปรแกรมซอฟต์แวร์ IT สรุประเบียดสำคัญได้ ดังนี้

1) จุดอ่อนของอียูในปัจจุบัน คือ การพึ่งพาอุปทานจากประเทศที่สาม ในส่วนของแร่ธาตุหายาก แมกนีเซียมและแผงโซลาร์เซลล์ เกิดจากลักษณะของห่วงโซ่การผลิตโลกกระจุกตัวมากในจีน ซึ่งส่งผลให้สหภาพยุโรป มีทางเลือกจำกัดในการกระจายอุปทาน ทั้งจากประเทศในสหภาพยุโรป และ/หรือประเทศอื่น ๆ และระบบนิเวศของภาคอุตสาหกรรม โดยปัจจุบันสหภาพยุโรปจำเป็นต้องพึ่งพาสารเคมีสำคัญจำนวนมากสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ จากต่างประเทศ นอกจากนี้ รายงานยังระบุว่า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งด้านเทคโนโลยีสำคัญในเวทีโลกแล้ว สหภาพยุโรปมีจุดอ่อนทางด้านความมั่นคงทางไซเบอร์และโปรแกรมซอฟต์แวร์ IT

2) ความคืบหน้าที่ผ่านมาของอียู คือ (1) การขยายการลงทุนตามแผนยุทธศาสตร์ผ่านกลุ่มพันธมิตรของอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาทิ อุตสาหกรรมวัตถุดิบ แบตเตอรี่ และไฮโดรเจน ตลอดจนจัดตั้งกลุ่มพันธมิตรที่เพิ่งเปิดตัวเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้แก่กลุ่มเคมีคอนดักเตอร์ (ไมโครชิป) และบริการคลาวด์ (2) การเสนอร่างกฎหมายของสหภาพยุโรปสำหรับแบตเตอรี่ ไฮโดรเจน และไมโครชิป และ (3) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะด้านวัตถุดิบ ทั้งนี้ วิกฤตโควิด-19 ทำให้เห็นถึงความเปราะบางของห่วงโซ่การผลิตของยุโรปที่ต้องพึ่งพาอุปทานจากต่างประเทศในด้านต่าง ๆ อาทิ ไมโครชิปสำหรับภาคอุตสาหกรรมรถยนต์และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ และพาเลตต์สำหรับอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ โดยสหภาพยุโรปต้องการลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศให้น้อยลง ผ่านการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายข้างต้นที่ยุโรปยังขาดแคลนอุปทาน และต้องพึ่งพาต่างประเทศ ตลอดจนเทคโนโลยีเกิดใหม่ที่จำเป็นต่อเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่ยั่งยืน

สถิติจาก Eurostat ระบุว่าในช่วงไตรมาสแรกของปี 2564 ที่ผ่านมา สหภาพยุโรปนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากรัสเซียร้อยละ 46.80 นอร์เวย์ร้อยละ 20.50 และอัลจีเรียร้อยละ 11.60 ซึ่งสหภาพยุโรปได้มีการคาดการณ์ถึงปัญหาการขาดแคลนพลังงานและเสนอแนวทางเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานหมุนเวียน โดยประกาศแผนที่จะเพิ่มอัตราส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน อาทิ พลังงานไฮโดรเจน พลังงานลม และพลังงานแสงอาทิตย์ ให้ได้ร้อยละ 40 ภายในปี ค.ศ. 2030 ภายใต้การปฏิรูปกฎหมาย Renewable Energy ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดคาร์บอนและส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียวแล้ว ยังเป็นการลดการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ และเพิ่มความยืดหยุ่นให้แก่เศรษฐกิจยุโรปอีกด้วย